

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Соціальні проєкти та волонтерство

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань *02 Культура і мистецтво*
Спеціальність *028 Менеджмент соціокультурної діяльності*
Освітній рівень *другий (магістерський)*
Освітня програма *Подієвий менеджмент*

Статус дисципліни *обов'язкова*
Мова викладання, навчання та оцінювання *українська*

Завідувач кафедри
менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробники:
Андрійченко Жанна Олегівна, к.е.н., доц. кафедри менеджменту та бізнесу
Майстренко Ольга Валентинівна, к.е.н., доц. кафедри менеджменту та бізнесу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Однією з особливостей професійної діяльності фахівця у сфері соціокультурної діяльності є пошук нестандартних рішень для розв'язання різноманітних соціальних проблем. Проте, кожна ідея, ініціатива потребують обґрунтування, підтримки певних організацій чи впливових осіб, відшукування коштів на реалізацію тощо. Це пов'язано з звертаннями в різні соціальні інституції, участю в конкурсах, що, в свою чергу, вимагає аргументованих пояснень, формулювання конкретних цілей та завдань, опис видів діяльності логічно викладених та відповідно оформлених. Все це є складовими проєктної діяльності як невід'ємної частини реалізації соціальних ініціатив на різних рівнях (державному, регіональному, локальному). Тому менеджери у сфері соціокультурної діяльності мають володіти навичками проєктування, прогнозування та моделювання як базовим інструментарієм проєктної діяльності на всіх рівнях. Цей інструментарій динамічно розвивається і є системою знань, що використовується у світовій практиці розробки та впровадження ефективних соціальних проєктів та програм. Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціальні проєкти та волонтерство» складена відповідно до освітньої програми підготовки магістрів зі спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності».

Метою навчальної дисципліни «Соціальні проєкти та волонтерство» є формування у студентів системи теоретичних і прикладних вмінь та навичок зі створення і управління соціальними проєктами та волонтерством.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	екзамен

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Івент-маркетинг	Івент-стартапи та технології фандрайзингу
Подієвий PR	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
СК2. Здатність до практичної адаптації науково-обґрунтованих соціокультурних практик в їх глобальному і локальному вимірах	РН2. Використовувати на практиці фаховий науково-термінологічний апарат, вміти представляти підсумки виконаної роботи
СК7. Здатність здійснювати експертизу та надавати консультаційну допомогу у розробленні соціокультурних проєктів і програм	
СК8. Здатність застосовувати креативні технології на практиці	
СК9. Здатність працювати з високим ступенем автономії, оцінювати потенційні результати, обмеження та ризики, брати відповідальність за планування і реалізацію соціокультурного проєкту	

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретико-методичні основи соціального проєктування

Тема 1. Теоретичні основи соціального проєктування

Мета, завдання, предмет і об'єкт навчальної дисципліни. Характеристика проєктування. Дефініція проєкту.

Класифікація проєктів, Особливості соціального проєкту.

Характеристика змісту та властивостей фаз, стадій і етапів проєктного циклу.

Тема 2. Особливості технології реалізації соціальних проєктів

Життєвий цикл проєкту. Принципи та види соціальної діагностики. Вимоги до формулювання мети і завдань проєкту.

Фінансове забезпечення проєкту.

Загальна логіка соціального проєкту. Текстове оформлення соціального проєкту. Моніторинг та оцінка соціальних проєктів.

Тема 3. Управління соціальними проєктами

Поняття управління проєктом (проєктний менеджмент). Середовище реалізації проєкту. Складові системи управління соціальними проєктами.

Змістовий модуль 2.

Теоретичні основи волонтерства

Тема 4. Становлення й розвиток волонтерської діяльності в Україні та за кордоном

Сутність волонтерства. Світове волонтерство: історія і сучасність.

Волонтерський рух в Україні.

Тема 5. Правові основи волонтерства

Правова сутність волонтерської діяльності та основних засад її провадження. Особливості правового статусу волонтера та діяльності волонтерської організації.

Основні проблеми правового регулювання здійснення волонтерської діяльності в Україні.

Поняття та види норм в суспільному житті, як джерела появи відповідальності. Поняття «відповідальність»: підходи до її трактування та умови появи.

Права та обов'язки волонтерів.

Протиправність. Види та форми цивільно-правової відповідальності.

Тема 6. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп: інноваційні підходи

Структура підготовки волонтерів до участі в програмах. Соціальні групи волонтерства та їхня мотивація.

Тема 7. Волонтерство в соціальних проєктах

Залучення волонтерів до соціальної роботи. Модель управління проєктом.

Перелік практичних та семінарських занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

Використовуються наступні методи навчання і викладання дисципліни, що спрямовані на досягнення очікуваних результатів: лекції-дискусії (тема 1 – тема 7), робота в малих групах (тема 2), презентації (тема 4), метод проєктів (тема 3 – тема 7), компетентнісно-орієнтовані завдання (тема 6), мозковий штурм (тема 2), метод кейсів (тема 1).

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Контрольні заходи оцінювання включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна сума – 40 балів; мінімальна сума, що дозволяє зарахувати екзамен, – 25 балів).

Поточний контроль включає оцінювання знань студента під час лекцій, практичних і лабораторних занять та виконання компетентнісно-орієнтованих завдань, виконання та презентації проєкту та проводиться за такими критеріями:

лекції – активна робота під час лекції (до 1 балу за кожне заняття залежно від рівня активності студента (загальна максимальна кількість балів – 7));

практичні заняття – активна робота під час заняття, ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни (оцінюється до 1 бали за кожне практичне заняття залежно від рівня активності студента (загальна максимальна кількість балів – 6));

компетентнісно-орієнтовані завдання за темами – вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій; логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію (максимальна оцінка – 6 балів (загальна максимальна кількість балів – 12));

презентація проєкту – вміння здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; вміння планувати та оцінювати ризики реалізації соціальних проєктів; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретного проєкту; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 23 бали);

виконання експрес контрольних робіт – застосування набутих теоретичних і практичних знань щодо розв'язання тестових завдань (оцінюється у 6 балів (загальна максимальна кількість балів – 12)).

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студента програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет включає в себе наступні завдання: теоретичні тести, одне стереотипне завдання, одне діагностичне завдання та одне евристичне завдання.

Тестові завдання становлять питання з одиничним і множинним вибором (14 питань).

Оцінка за правильну відповідь на кожне тестове завдання становить 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів. Отже загальна максимальна оцінка тестових завдань становить 14 балів.

Діапазон балів при оцінюванні кожного з трьох завдань складає:

Стереотипне завдання: 1-6 балів;

Діагностичне завдання: 1-9 балів;

Евристичне завдання: 1-11 балів.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано».

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми контролю	Мак бал
Тема 1. Теоретичні аспекти соціального проєктування	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо базових понять соціального проєкту. Розгляд основних видів проєктів.	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання. Формулювання цілей та завдання проєкту (метод кейсів).	Активна участь у виконанні завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Тенденції розвитку соціального проєктування»	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення практичного завдання				

Тема 2. . Особливості технології реалізації соціальних проєктів	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: Принципи та види соціальної діагностики.. Загальна логіка соціального проєкту. Текстове оформлення соціального проєкту. Моніторинг та оцінка соціальних проєктів.	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання. Формування мети і завдання проєкту (мозковий штурм). Завдання. Аналіз стейкхолдерів івент-проєкту (робота в малих групах).	Активна участь у виконанні завдань	1
			Компетентісно-орієнтоване завдання за темою	6
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Креативність та планування в сфері проєктування».	Перевірка домашніх завдань	-
Підготовка концепції соціального проєкту, матриці стейкхолдерів проєкту.				
Тема 3. Управління соціальними проєктами	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: організаційна та робоча структури проєкту; основні завдання управління проєктом; управління строками в соціального проєкту.	Активна робота на лекції	1
			Експрес контрольна робота	6
	Практичне заняття	Завдання . Розробка WBS та OBS проєкту.	Активна участь у виконанні завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Методи і стратегії проєктного менеджменту».	Перевірка домашніх завдань	-
Підготовка до контрольної роботи.				

Тема 4. Становлення й розвитку волонтерської діяльності в Україні та за кордоном	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо питань: визначення поняття волонтерства; дослідження світового і державного досвіду волонтерства.	Активна робота на лекції	1
	Семінарське заняття	Семінар на тему: «Історія і сучасність руху волонтерства»	Активна участь у семінарі	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Історія і сучасність руху волонтерства».	Перевірка домашніх завдань	-
Тема 5. Правові основи волонтерства	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: особливості правової сутності волонтерської діяльності; поняття та види норм в суспільному житті, як джерела появи відповідальності; поняття «відповідальність»: підходи до її трактування та умови появи; права та обов'язки волонтерів.	Активна робота на лекції	1
	Практичне заняття	Завдання. Вирішення кейсу: Протиправність. Види та форми цивільно-правової відповідальності.	Активна участь у виконанні завдань	1
			Компетентісно-орієнтоване завдання за темою	6
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Особливості правового статусу волонтера та діяльності волонтерської організації Основні проблеми правового регулювання здійснення волонтерської діяльності в Україні».	Перевірка домашніх завдань	-
	Виконання та оформлення завдання.			

Тема 6. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп: інноваційні підходи	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: структура підготовки волонтерів до участі в програмах; соціальні групи волонтерства та їхня мотивація.	Активна робота на лекції	1
			Експрес контрольна робота	6
	Практичне заняття	Завдання. Розробити організаційну матрицю завдань для виконання волонтерською групою соціального проєкту, розробленого в рамках теми 2.	Активна участь у виконанні завдань	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою.	Перевірка домашніх завдань	-
Виконання завдань. Підготовка до контрольної роботи.				
Тема 7. Волонтерство в соціальних проєктах	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Розгляд лекційних питань: інструментарій контролю соціальних проєктів; аналіз підсумків проєкту; методи контролю реалізації проєкту; моніторинг витрат проєкту в часі.	Активна робота на лекції	1
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення презентації за результатами розробки соціального проєкту.		Презентація проєкту	23	
Екзамен			40	
Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100	

Рекомендована література

Основна

1. Андрійченко Ж. О. Опорний конспект лекцій : Соціальні проєкти та волонтерство. Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4935>.
2. Соціальна економіка : навч. посіб. / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотникова, Н. В. Аграмакова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 275 с.

Додаткова

3. Мазій І. В. Аналіз міжнародних документів у сфері волонтерського руху / І. В. Мазій // Інвестиції: практика та досвід. – № 8. – 2018. – С. 114–117.
4. Мазій І. В. Аналіз нормативно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні / І. В. Мазій // Інвестиції: практика та досвід. – № 7. – 2018. – С. 114–118.
5. Про благодійництво та благодійні організації : Закон України № 5073-VI від 05.07.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>.
6. Про волонтерську діяльність: Закон України № 3236-VI від 19.04.2011. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
7. Про соціальні послуги : Закон України № 2671-VIII від 17.01.2019. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
8. Романовська Л. І. Особливості соціального проектування в соціальній роботі // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах / Л. І. Романовська. – № 68, Т. 1. – 2020. Режим доступу : http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/68/part_1/23.pdf.
9. Коняева Е.А. Социальное проектирование как управляемый процесс // Современные исследования социальных проблем / Е. А. Коняева, С. А. Цыплакова, Н. Е. Гриценко. – № 1, Т.9. – 2018. Режим доступу : <http://ej.soc-journal.ru>
10. Краткое введение в фандрайзинг. Режим доступа : <https://ngokitchen.ru/kratkoe-vvedenie-v-fandrajzing/>.
11. Кузьмин А. И. Социальное проектирование : Путеводитель для НКО / А. И. Кузьмин. 2020. Режим доступу: https://www.asi.org.ru/wp-content/uploads/2021/03/14_soczialnoe-proektirovanie_kuzmi-na_ready.pdf.
12. Социальное проектирование в образовании и практике социальной работы : учеб. пособие / А. В. Старшинова и др. ; [под общ. ред. А. В. Старшиновой] ; М-во образования и науки Рос. Федерации, Урал. федер. ун-т. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2018.– 160 с. Режим доступу: https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/58612/1/978-5-7996-2313-5_2018.pdf.

Інформаційні ресурси

13. Соціальні проекти та волонтерство: сторінка курсу в ПНС (платформа Moodle) / Ж. О. Андрійченко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4935>.
14. Сайт Волонтер і сучасність: дозвілля в електронному світі <https://vipsoft.blob.core.windows.net/contest/b467754ea10594222318caa1dc2ed8ee.pdf>.